

→ MUKA SEPULUH

DARI KACA MATA

→ Prof Emeritus Datuk
Dr Ibrahim Komoo

Felo Penyelidik Utama, Institut Alam
Sekitar dan Pembangunan (Lestari),
Universiti Kebangsaan Malaysia

3 komponen utama capai kelestarian alam sekitar

Pada masa ini negara masih memiliki sekitar 48 peratus hutan simpan kekal dan sebahagian besarnya berada di kawasan pergunungan. Ini adalah jumlah yang sangat luas berbanding dengan kebanyakan negara maju”

Rakyat terharu mendengar ucapan Perdana Menteri, Tun Dr Mahathir Mohamad, pada Perhimpunan Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNGA) di New York, Jumaat lalu. Beliau menyentuh hampir semua isu besar yang sedang mengancam kesejahteraan dunia, khususnya kegawatan ekonomi, sosial dan politik.

Begitupun, beliau tidak lupa menyentuh isu alam sekitar dan kelestarian. Beliau menjelaskan tidak adil bagi kebanyakan negara maju menuduh Malaysia tidak menghormati alam sekitar dan memulihara kepelbagaian biologi hanya kerana kita mempelopori industri kelapa sawit secara besar-besaran.

Beliau menjelaskan, “Di Malaysia, kami amat mengambil berat perihal alam sekitar. Sekitar 48 peratus daripada negara kami ialah hutan dara. Mampukah pentang kami membuat dakwaan sama mengenai negara mereka?”

Kenyataan ini membawa mak-

sud, sementara kebanyakan negara maju sudah memusnahkan hutan mereka untuk laluan pertanian, industri dan penempatan puluhan dekad yang lalu, apakah negara yang sedang membangun seperti Malaysia tidak dibenarkan membuka sebahagian daripada hutan bagi tujuan yang sama?

Saya melihat kenyataan Dr Mahathir mengenai alam sekitar dan kelapa sawit, inti pati kepada wawasan pembangunan lestari negara. Guna tanah untuk pertanian komoditi, dahulunya getah dan kini kelapa sawit perlu diberikan tempat kepada maksud kelestarian alam sekitar.

Manfaatkan sumber asli

Apa maknanya pemuliharaan hutan yang luas untuk integriti alam sekitar, jika negara dan masyarakat tidak boleh memanfaatkan tanah (sumber asli) untuk kesejahteraan komuniti?

Sebagai pelaksana dasar, kita perlu menafsirkan kenyataan ini secara terintegrasi dan menterje-

mahkan kepada dasar dan pelan tindakan pelaksanaan. Dari perspektif kelestarian, saya melihat ada tiga komponen utama yang perlu diberikan perhatian bagi melaksanakan wawasan baharu ini.

Pertama, industri kelapa sawit sebagai industri strategik menghasilkan pendapatan utama negara. Ada dua isu yang perlu diberikan pertimbangan dasar, iaitu kelestarian industri kelapa sawit dan sumber komoditi alternatif yang lebih produktif dan mesra alam sekitar.

Dr Mahathir memberikan komitmen yang jelas mengenai kelestarian industri kelapa sawit. Beliau menegaskan, “Menjelang Disember 2019, Piawaian Minyak Sawit Lestari Malaysia (MSPO) akan menjadi mandatori, dan kami akan memastikan setiap titisan minyak sawit keluaran Malaysia akan diperakui lestari menjelang 2020.”

Pada masa sama, saya yakin kerajaan akan memberikan perhatian yang wajar kepada memperluas kepelbagaian komoditi yang bersifat lebih lestari, produktif dan menguntungkan.

Anjakan paradigma daripada komoditi berasaskan sumber asli dan buruh, kepada produk berteknologi tinggi dan mesra alam seharusnya dijadikan wawasan masa depan negara.

Kesesuaian guna tanah

Komponen kedua ialah isi kesesuaian guna tanah. Negara perlu memberikan perhatian yang tinggi kepada kesesuaian landskap dan kesuburan tanah untuk industri pertanian, sama ada pertanian komoditi atau keselamatan makanan.

Pembangunan perlu bersandarkan kepada perancangan guna tanah, bukannya dikawal oleh peluang dan permintaan semata-mata.

Hanya kawasan yang guna tanahnya sesuai dibenarkan untuk membangun komoditi kelapa sawit atau pertanian komoditi lain. Jika tidak, ia bakal menimbulkan pelbagai masalah berkaitan dengan produktiviti, pencemaran, kepupusan warisan alam dan konflik dengan masyarakat setempat.

Komponen ketiga yang tidak kurang pentingnya juga ialah hubungan antara kepentingan pembangunan wilayah dan komitmen memulihara hutan simpan kekal.

Pada masa ini negara masih memiliki sekitar 48 peratus hutan

simpan kekal dan sebahagian besarnya berada di kawasan pergunungan. Ini adalah jumlah yang sangat luas berbanding dengan kebanyakan negara maju.

Kita sedia maklum, pewujudan konsep hutan simpan kekal sejak sebelum merdeka berhasrat mengekalkan guna tanah hutan sambil membenarkan pengeluaran kayu balak sebagai bahan komoditi. Lebih daripada separuh hutan simpan kekal ialah hutan pengeluaran atau kelas hutan yang boleh dibalak.

Ragui pendekatan

Walaupun pelbagai usaha telah dilaksanakan kerajaan, masyarakat antarabangsa masih meragui pendekatan kita dalam menangani isu ancaman terhadap integriti kepelbagaian biologi.

Dasar pemuliharaan hutan berasaskan konsep hutan simpan kekal ditafsirkan kurang telus dan belum menjamin kelestarian ekosistem hutan tropika. Isu pemuliharaan warisan tabii, perkhidmatan ekosistem dan penggunaan lestari sumber hutan perlu dilihat dari perspektif baharu.

Saya berpendapat konsep pemuliharaan berasaskan taman negara atau kawasan terpelihara, pengurusan perkhidmatan ekosistem dan pertanian perhutanan perlu diperkenalkan dan dihebahkan.

Rakyat dan masyarakat antarabangsa ingin melihat walaupun kita mempunyai jumlah keluasan hutan yang lebih kecil daripada sekarang, tetapi ia dilindungi dengan perundangan jelas.

Pendekatan mewarta ekosistem istimewa sebagai landskap berpandangan indah, kawasan terpelihara, santuari hidupan liar atau taman negara sebagai khazanah negara perlu mendapat perhatian serius.

Pada masa sama, hutan bagi tujuan menyediakan perkhidmatan ekosistem, khususnya sebagai kawasan bekalan air dan udara bersih, serta zon penampungan bencana dan pencemaran diurus dengan rapi untuk kesejahteraan masyarakat. Ringkasnya, pengurusan hutan simpan kekal juga perlu menjalani proses transformasi.

Dr Mahathir menyatakan komitmen jelas kerajaan mengenai usaha ke arah menghormati warisan tabii dan kelestarian alam sekitar. Terpulang kepada keberanian pelaksana dasar dan iltizam politik kerajaan negeri untuk merealisasikan.

Sidang redaksi

Ketua Pengarang NSTP
Dato' Yushaimi Yahaya
yushaimi@nst.com.my

Pengarang Eksekutif Kanan Integrasi NSTP
Saidon Idris
saidon@bh.com.my

Pengarang Eksekutif Berita Harian
Datuk Ahmad Zaini Kamaruzzaman
madzaini@bh.com.my

BH diterbitkan oleh The New Straits Times Press (M) Bhd, 31 Jalan Riong, 59100 Kuala Lumpur
Tel: 1-300-226787 Faks: 03 20567081
Laman Web: www.bharian.com.my E-mel: bhrencana@bh.com.my